

**Česká školní inspekce
Pražský inspektorát
Arabská 683, 160 66 Praha 6**

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Čj. ČŠIA-1986/24-A
Sp. zn. ČŠIA-S-342/24 A

Název	Dětský domov a Školní jídelna, Praha 9 - Klánovice, Smržovská 77
Sídlo	Smržovská 77, 190 14 Praha 9 - Klánovice
E-mail	reditelka@ddklanovice.cz
IČO	61 389 293
Identifikátor	600 027 660
Právní forma	příspěvková organizace
Zastupující	Mgr. Dana Kuchtová
Zřizovatel	Hlavní město Praha
Místo inspekční činnosti	Smržovská 77, Praha 9 - Klánovice Smržovská 78, Praha 9 - Klánovice Smržovská 35, Praha 9 - Klánovice Smržovská 325, Praha 9 - Klánovice Aranžerská 151, Praha 9 - Klánovice Aranžerská 287, Praha 9 - Klánovice
Inspekční činnost na místě	5. 6. 2024 – 7. 6. 2024

Inspekční činnost byla zahájena doručením oznámení o inspekční činnosti.

Předmět inspekční činnosti

Hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání poskytovaného dětským domovem podle § 174 odst. 2 písm. b) a c) zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, a podle vybraných ustanovení zákona č. 109/2002 Sb., o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a souvisejících

a prováděcích právních předpisů, které se vztahují k poskytování vzdělávání a školských služeb.

Charakteristika

Právnícká osoba Dětský domov a Školní jídelna, Praha 9 - Klánovice, Smržovská 77 (dále „zařízení“ nebo „instituce“) vykonává činnost dětského domova (dále „DD“) a školní jídelny. Do zařízení jsou umísťovány děti, chlapci i dívky, na základě soudního rozhodnutí o ústavní výchově. Činnost DD vychází ze školního vzdělávacího programu pro školské zařízení (dále „ŠVP“), jehož hlavním cílem je připravit děti po všech stránkách do praktického života.

Jedná se o DD rodinného typu. Zařízení tvoří komplex čtyř, nedaleko od sebe vzdálených budov Klánovicích, a detašované pracoviště v Limuzské ulici, ve kterých je umístěno celkem sedm rodinných skupin. Dále disponuje tréninkovými byty pro nejstarší klienty, žáky středních škol nebo vysokoškolské studenty, kteří se zde připravují na samostatný život po opuštění DD. Jejich počet se od minulé inspekční činnosti navýšil ze sedmi na jedenáct.

K termínu inspekční činnosti bylo v DD umístěno 54 dětí, nejvyšší povolený počet lůžek byl tedy plně využit. Z celkového počtu bylo evidováno 16 dětí plnicích povinnou školní docházkou, 20 dětí se speciálními vzdělávacími potřebami a 21 dětí-cizinců. Část dětí ve věku povinné školní docházky se vzdělává v místní základní škole, ostatní dojíždějí do vzdálenějších základních a středních škol, případně studují na vysoké škole.

V zařízení převažují klienti v adolescentním věku. Někteří mladí dospělí zůstávají v DD na základě smluv o dobrovolném pobytu, k termínu inspekce se jednalo o 27 klientů, z nich bylo 12 ubytováno ve cvičných bytech. Je jim poskytováno plné přímé zaopatření jakožto zletilým nezaopatřeným osobám, které se připravují na budoucí povolání, jejich počet se od minulé inspekční činnosti významně navýšil.

Hodnocení podmínek vzdělávání

Ředitelka školského zařízení (dále „ředitelka“) stanovila reálné a dosažitelné koncepční záměry, které vycházejí z podmínek a potřeb zařízení. Důraz je kladen na vytváření předpokladů pro začleňování dětí do běžného života i společnosti, dokončení co nejvyššího stupně vzdělání, vhodnou náplň volného času dětí, harmonický vývoj jejich osobnosti, budování korektních mezilidských vztahů, spolupráci s původní rodinou klientů, modernizaci zařízení a získávání dalších finančních prostředků. Stanovené záměry se ředitelce daří ve spolupráci se zaměstnanci postupně realizovat a vytvářet umístěným dětem bezpečné a klidné prostředí, podobné chodu běžné rodiny.

Ředitelka stanovila jasnou organizační strukturu zařízení, delegovala některé své kompetence na další zaměstnance, tj. zástupkyni ředitelky, vedoucí vychovatelku, sociální pracovníci, a také na vedoucí vychovatele jednotlivých rodinných skupin, které pověřila rovněž hospitační činností vychovatelů, sama hospituje pouze pedagogickou práci vedoucích skupin. Nestanovila však konkrétní hospitační kritéria, ani postup pro vyhodnocování účinnosti přijatých opatření na základě zjištěných nedostatků. Takto realizovaný hospitační systém je funkční jen částečně, protože ředitelce neposkytuje jednotnou a dostatečnou zpětnou vazbu o kvalitě práce jednotlivých pedagogů, omezuje přijímání opatření ke zvýšení kvality pedagogické činnosti a vyhodnocování jejich účinnosti.

Nastavený informační systém odpovídá typu a potřebám zařízení. Vychovatelé si potřebné informace o dětech předávají osobně, v uzavřených skupinách na sociálních sítích nebo využívají e-mailové korespondence. Průběžný každodenní kontakt vedení se zaměstnanci a dětmi přispívá k pružnému řešení problémů a k otevřené, konstruktivní komunikaci. V pravidelných pedagogických radách se řeší organizační a vzdělávací problematika jednotlivých dětí i rodinných skupin. Vnitřní elektronický informační nebyl zaveden, což se promítá v různé kvalitě vedených dokumentů. Zpracovaná povinná dokumentace zařízení je propojena s každodenními činnostmi zaměstnanců a dětí v zařízení jen částečně, některé dokumenty jsou vedeny spíše formálně, nejednotně, s nižší mírou čitelnosti, doložitelnosti a zdůvodnění (např. knihy denní evidence, knihy návštěv – včetně evidence osob odpovědných za výchovu nebo udělování opatření ve výchově).

Systém plánování vychází z ročního plánu výchovně-vzdělávací činnosti, který koresponduje se ŠVP a zahrnuje řadu konkrétních aktivit, které pozitivně podporují rozvoj osobnosti dítěte. Pro jednotlivé skupiny jsou činnosti rozpracovány a konkretizovány v měsíčních plánech s týdenní aktualizací, ke kterým se děti mohou vyjadřovat a navrhopvat změny.

K termínu inspekční činnosti zajišťovalo výchovný proces (včetně péče o děti v nočních hodinách) 28 vychovatelů, s rovnoměrným zastoupením mužů a žen. Všichni pedagogičtí pracovníci splňují předpoklady psychické způsobilosti a bezúhonnosti, pět vychovatelů nemá požadované vzdělání a doplňují si kvalifikaci předepsaným studiem. Zařízení aktuálně nedisponuje pro potřeby dětí kompletním týmem odborných pracovníků, zejména vlastním psychologem a etopedem. Ředitelka tuto situaci řeší využíváním služeb externích pracovníků nebo specializovaných zařízení.

Podpora profesního rozvoje pedagogických pracovníků je založena na plánování dalšího vzdělávání. Realizované vzdělávací akce vycházely z potřeb zařízení, vychovatelé si v dostatečné míře také zvyšovali své odborné znalosti v oblasti speciální pedagogiky, problematiky ústavní výchovy a prevence rizikového chování dětí. Absolvované akce mají pozitivní efekt a dopad na kvalitu poskytovaných služeb.

DD má k zajištění péče o děti dobré finanční, materiálně technické i prostorové podmínky, ve kterých se pozitivně odráží vícezdrojové financování. Ředitelka aktivně získává další finanční prostředky pro zajištění provozu, např. granty, doplňková činnost, sponzorské dary. Ve spolupráci se zřizovatelem se daří průběžná obnova a údržba interiéru.

Vybavení ložnic a pokojů všech dětských skupin i jednotlivých tréninkových bytů je estetické a vkusné, připomíná domov běžné rodiny. Každá rodinná skupina má uzavřený prostor, který umocňuje její autonomii. V ložnicích mají děti své zázemí pro učení, odpočinek i klidové aktivity, k dispozici jsou uzamykatelné skříňky pro ukládání (úschovu) osobních věcí. Větší část dětí obývá samostatný pokoj. Vysokým přínosem pro zletilé nezaopatřené osoby jsou cvičné byty, které jsou plně vybaveny k přípravě na samostatný život po opuštění zařízení. Pro rozvoj pohybových dovedností a relaxaci mohou děti využívat venkovní areál s hřištěm a potřebné sportovní vybavení. Zájmovým aktivitám slouží dostatečné množství hraček, her, výtvarného a tvořivého materiálu pro rukodělné činnosti, účelně je také využívána keramická dílna. Na dobrém stavu vybavení zařízení bylo znát, že si ho děti váží a jsou cíleně vychovateli vedeny k šetrnému zacházení. Příjemné a podnětné prostředí všech rodinných skupin napomáhá příznivé atmosféře v zařízení.

Hodnocení průběhu vzdělávání

Realizované hospitace v odpoledních hodinách výchovně vzdělávacích činností (příprava na vyučování, odpočinkové a zájmové aktivity dětí) probíhaly v příjemné a vstřícné atmosféře a byly vedeny s citlivým přístupem k dětem. Cíl jednotlivých činností byl jasně vymezený a zohledňoval potřeby a individuální schopnosti jednotlivých dětí. Týdenní programy výchovně vzdělávacích činností vycházely z ročního plánu a konkretizovaly aktivity rodinných skupin i úkolů jednotlivých dětí tak, aby byly provázány s cíli Programu rozvoje osobnosti dětí (dále „PROD“). Důraz byl kladen na rozvoj klíčových kompetencí dětí potřebných pro samostatný život.

Vychovatelé zařazovali pestré činnosti, různé složky výchovy, používali rozličné metody a formy práce, např. dovednostně praktické při estetické výchově i činnostech k upevňování ekologických návyků. Různorodé aktivity, vybírané s ohledem na rozumovou vyspělost nebo speciální vzdělávací potřeby dětí, podporovaly rozvoj komunikačních, rozumových a pohybových dovedností a vytvářely podmínky pro aktivní trávení volného času. Pedagogové úspěšně motivovali děti k aktivitě, soustředění a překonání nechuť například při přípravě na vyučování. Zároveň respektovali specifické problémy dětí, jejich tempo a přistupovali k nim empaticky. Během hospitační činnosti nebyly zaznamenány emočně vypjaté situace, které by negativně ovlivnily atmosféru v rodinné skupině. Děti se chovaly přirozeně a slušně.

Pracovní kompetence dětí byly rozvíjeny prostřednictvím každodenních úkolů spojených s provozem domácnosti, za které byly děti zodpovědné. Vychovatelé důsledně kontrolovali plnění těchto úkolů, což děti systematicky vedlo k osvojování potřebných návyků pro život. Po splnění povinností se děti mohly účastnit společné sportovní či rekreační činnosti na zahradě nebo mít osobní volno na samostatné vycházky. Po dohodě s vychovatelem mohly také navštívit jinou rodinnou skupinu. Část starších dětí nebo zletilých nezaopatřených osob využívala svůj volný čas k brigádnické činnosti, což kromě jiného vytvářelo mladším dětem vhodný příklad. Nabídka aktivit v jednotlivých rodinných skupinách byla pestrá a děti ji hodnotily pozitivně. Nejen o víkendech DD organizuje výlety do přírody nebo za kulturním či sportovním děním.

Z inspekčních rozhovorů s dětmi vyplynulo, že hodnotí svůj pobyt v zařízení pozitivně a mohou se se svými problémy obracet na vychovatele i ředitelku. Pracovníci věnují jejich připomínkám potřebnou pozornost a případné stížnosti byly vyřešeny k jejich spokojenosti.

DD podporuje přirozené sociální prostředí odpovídající složení běžných rodin, jednotlivé rodinné skupiny byly tvořeny dětmi různého věku a pohlaví, většina sourozenců bydlela společně ve skupinách. Děti byly podporovány v udržování vrstevnických vztahů i mimo zařízení (např. ve škole nebo v zájmových kroužcích), kamarádi je mohli v zařízení navštěvovat a také děti docházely do rodin svých kamarádů.

Ve spolupráci se zařízením pro děti-cizince se v DD úspěšně daří integrovat zvyšující se počty dětí-cizinců různých národností. Před jejich příchodem jsou na kulturní odlišnosti a případná náboženská specifika připravovány děti jednotlivých skupin formou přednášek a besed. Případný klient má možnost DD navštívit a předem se seznámit s prostředím budoucího pobytu.

Hodnocení výsledků vzdělávání

Hodnocení chování a jednání dětí je průběžné a cílené, obvykle má formu neformálního slovního hodnocení každodenních aktivit v průběhu celého dne, výsledků dětí v rodinných skupinách a ve škole. Hodnocení je primárně založeno na individuálním přístupu ke každému dítěti včetně důrazu na znalost jeho aktuálního stavu, osobnosti i diagnózy, vychází z kritérií nastavených ve vnitřním řádu. Děti mají možnost se k hodnocení vyjádřit, případně se individuálně vyjádřit i k ostatním dětem.

PROD jsou vypracovávány kmenovým vychovatelem, který je zároveň klíčovým pracovníkem dítěte. Vznikají ve spolupráci s dítětem, kvalitně rozpracovávají zhodnocení momentální situace dítěte, nastavení cílů i stanovení jednotlivých konkrétních postupů a metod působení. Navržené prostředky korespondují s nastavením cílů v ročních a měsíčních plánech a zaměřují se na rozvoj konkrétních kompetencí. To umožňuje včas reagovat na měnící se potřeby a cíle dětí a podporuje jejich optimální rozvoj.

Školské zařízení důsledně sleduje také výsledky vzdělávání ve školách, které děti navštěvují. Individuální příčiny dílčích nebo průběžných neúspěchů či selhání dítěte jsou analyzovány, pedagogové informace vyhodnocují. V rámci prevence školní neúspěšnosti spolupracují vychovatelé s třídními učiteli, pravidelně se účastní třídních schůzek a ve spolupráci se školami hledají vhodná řešení. Na všech stupních vzdělávání mají děti možnost doučování i podporu ze strany vychovatelů při domácí přípravě. Kvalitní práce s dětmi či mladými dospělými v oblasti školní přípravy a podpory vzdělávání se odráží ve školních výsledcích dětí. Většina z nich nejenže pokračuje po ukončení povinné školní docházky ve středním vzdělávání, ale také ho i úspěšně ukončí, někteří pak pokračují ve studiu na vysoké škole.

Opatření ve výchově jsou udělována spíše sporadicky, obvykle za závažné porušení pravidel stanovených vnitřním řádem, nebo naopak za mimořádnou reprezentaci DD či příkladné plnění povinností. Udělená opatření jsou následně vyhodnocována, dítě i pedagogové tak získávají u konkrétního opatření validní zpětnou vazbu o motivačním vlivu nebo dopadu na uvědomování si nežádoucího chování. Některé vypracované zápisy založené v osobní dokumentaci dětí však mají horší čitelnost nebo nižší míru zdůvodnění a doložitelnosti.

Zařízení vytváří vhodné podmínky pro rozvoj sociálních kompetencí a podporuje individuální i skupinové zájmy dětí. Všem dětem je poskytováno plné zaopatření, dále jsou hrazeny potřeby pro využití volného času a rekreace, náklady na kulturní, uměleckou, sportovní a oddechovou činnost i soutěže. V rámci přípravy na samostatný život mají děti možnost získávat praktické návyky a zkušenosti v oblasti nákupu potravin, přípravy pokrmů a zdravého stravování při víkendových aktivitách v rodinných skupinách. Děti v samostatných bytech si zajišťují provozně stravovací činnosti samy, s podporou a dopomocí vychovatelů. Kapesné je dětem vypláceno dle jednotlivých věkových skupin motivačně a slouží i k rozvoji jejich finanční gramotnosti.

Dětská spolupráva není v zařízení organizována s odkazem na to, že tento institut posiluje ústavní principy výchovy a omezuje rodinný charakter DD. Nahrazován je přímou a otevřenou komunikací dětí s ředitelkou např. principem tzv. otevřené ředitelny, v rámci společné skupiny na sociálních sítích nebo pravidelnými schůzkami všech dětí s vedením organizace.

Hlavní cíle prevence sociálně patologických jevů směřují k rozvoji osobnosti dítěte, jeho sociálních dovedností a ke zdravému životnímu stylu. Preventivní aktivity se prolínají s ročními plány činností, děti se účastní různých tematických akcí pro předcházení rizikového chování. Od minulé inspekční činnosti v roce 2020 byly evidovány pouze tři útéky, šlo o nenavrácení se ze samostatné vycházky či dovolenky. Z rozhovorů dětí se

školními inspektory vyplynulo, že díky průběžnému řešení vzniklých problémů a otevřené komunikaci nemají k útekům ze zařízení žádný důvod.

Vedení zařízení široce podporuje prodloužený pobyt mladých dospělých po ukončení ústavní výchovy. Na bezproblémové zapojení do běžného života jsou děti či mladí dospělí postupně připravováni v systému samostatného bydlení, zahrnujícím cvičné byty při rodinných skupinách, startovací bydlení ve správě DD a nově také sdílené bydlení v projektu zřizovatele. V řízeném prostředí zde dochází k postupnému osamostatňování a získávání nezbytných kompetencí potřebných pro samostatný život, mj. vedení domácnosti, pracovní návyky při brigádách, řešení vztahových problémů. Prostředky pro úspěšný přechod do samostatného života jsou poskytovány individuálně na základě jasně daných kritérií.

Informace o úspěšnosti zapojení svých bývalých klientů do občanské společnosti se DD daří získávat prostřednictvím sociálních sítí, telefonicky či jejich občasnou osobní návštěvou v zařízení. Mladí dospělí jsou i po odchodu ze zařízení zváni na pořádané akce. Četnost kontaktů je dána zejména jejich individuálním zájmem a případnou potřebou pomoci nebo podpory (jednání s úřady, exekuce, emocionální podpora).

Partnerské vztahy, které školské zařízení udržuje, přispívají ke zvyšování nabídky vzdělávání a rozvoji dětí. Zařízení úzce spolupracuje s orgány sociálně právní ochrany dětí při realizaci případových schůzek k jednotlivým výchovným problémům dětí za účasti rodinných příslušníků, terapeutů a mediátorů. Rodinám dětí poskytuje zařízení pomoc i při řešení sociálně právních problémů. Tam, kde rodiny dlouhodobě nefungují, vedení zařízení aktivně hledá hostitele, pěstouny či osvojitele. Zařízení intenzívně spolupracuje se školami, do kterých děti docházejí, zejména s učiteli a výchovnými poradci, se školskými poradenskými zařízeními, s nadacemi i soukromými osobami pro podporu dětí při studiu středních a vysokých škol.

Závěry

Vývoj školského zařízení

- Od minulé inspekční činnosti došlo k navýšení počtu cvičných bytů a rozšíření nabídky o projekt sdíleného bydlení pro mladé dospělé po odchodu ze zařízení.
- Došlo také k navýšení počtu/poměru umístěných dětí-cizinců a počtu zletilých, pobývajících v zařízení na základě smlouvy o dobrovolném pobytu a připravujících se studiem na budoucí povolání.
- Došlo ke zlepšení v propojení plánování a forem individuální práce s dětmi v PROD.

Silné stránky

- Systematické vytváření příjemného, účelného a podnětného prostředí rodinných skupin, které má kladný vliv na výchovu a vzdělávání (2.4)
- Vstřícná komunikace podporuje pozitivní vzájemné vztahy mezi všemi aktéry výchovy a vzdělávání (3.2)
- Účelná podpora dětí v navazování a udržování vrstevnických vztahů mimo zařízení (4.4)
- Promyšlený systém samostatného bydlení, který účelně motivuje dospívající děti a mladé dospělé k rozvoji kompetencí pro zapojení do běžného života po odchodu ze zařízení (5.3)

- Efektivní forma doučování dětí všech stupňů vzdělání motivující k úspěšnému dokončování studia (6.1)
- Úspěšná integrace dětí-cizinců v zařízení (6.2).

Číselné označení odkazuje na kód kritéria v příslušné modifikaci. Znění kritéria je dostupné na adrese: kriteria.csicr.cz

Slabé stránky (oblasti ke zlepšení)

- Méně účinná kontrolní a hospitační činnost v oblasti evaluace pedagogické práce a nejednotného vedení příslušné dokumentace vzhledem ke vzdělávání a výchově dětí. (2.1).

Číselné označení odkazuje na kód kritéria v příslušné modifikaci. Znění kritéria je dostupné na adrese: kriteria.csicr.cz

Doporučení pro zlepšení činnosti školského zařízení

- Nastavit funkční systém evaluace vychovatelů v zařízení, průkazně vyhodnocovat výsledky z hospitací a přijímat účinná opatření k nápravě zjištěných nedostatků
- Zabezpečit potřeby dětí v dětském domově komplexní službou vlastního psychologa případně etopeda
- Zvážit zavedení elektronické formy dokumentace pro sjednocení a prokazatelnost povinných údajů ve výchovně vzdělávacím procesu

Stanovení lhůty

Česká školní inspekce v souladu s § 175 odst. 1 školského zákona ukládá ředitele školského zařízení ve lhůtě do 30 dnů od marného uplynutí lhůty pro podání připomínek k obsahu inspekční zprávy, resp. od doručení stanoviska k připomínkám, přijmout opatření k odstranění nedostatků zjištěných inspekční činností. Tyto nedostatky jsou formulovány v části slabé stránky (oblasti ke zlepšení). Ve stejné lhůtě písemně informujte Českou školní inspekci, jaká byla přijata opatření, a to prostřednictvím datové schránky (g7zais9).

Seznam dokladů, o které se inspekční zjištění opírají

1. Školní vzdělávací program platný od 2. 1. 2024
2. Vnitřní řád platný od 15. 6. 2023
3. Minimální preventivní program na rok 2023/2024
4. Výroční zpráva za školní rok 2022/2023
5. Záznamy z pedagogických a provozních porad za školní roky 2022/2023 a 2023/2024 k termínu inspekční činnosti
6. Plán dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků pro školní rok 2023/2024
7. Kniha útěků vedená v letech 2021 až 2024 k termínu inspekční činnosti
8. Kniha úředních návštěv vedená od 4. 5. 1998 k termínu inspekční činnosti
9. Roční plány výchovně vzdělávací činnosti rodinných skupin pro školní rok 2023/2024
10. Měsíční plány výchovně vzdělávací činnosti rodinných skupin ve školním roce 2023/2024 – vybraný vzorek

11. Osobní dokumentace dětí včetně záznamů o opatření ve výchově – vybraný vzorek
12. Seznam dětí a jejich rozdělení do rodinných skupin k termínu inspekční činnosti
13. Knihy denní evidence rodinných skupin vedené ve školním roce 2023/2024 k termínu inspekční činnosti – vybraný vzorek

Poučení

Podle § 174 odst. 11 školského zákona může ředitelka školského zařízení podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci, a to do 14 dnů po jejím převzetí. Případné připomínky zašlete prostřednictvím datové schránky (g7zais9), a to k rukám ředitele inspektorátu.

Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem České školní inspekce k jejich obsahu zasílá Česká školní inspekce zřizovateli a školské radě. Inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná a je uložena po dobu 10 let ve škole nebo školském zařízení, jichž se týká, a v místně příslušném inspektorátu České školní inspekce. Zároveň je inspekční zpráva zveřejněna na webových stránkách České školní inspekce a v informačním systému InspIS PORTÁL.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Mgr. Libor Janošek, školní inspektor, vedoucí inspekčního týmu

PhDr. Eva Jurášková, Ph.D., MBA., školní inspektorka

Mgr. Iveta Galušková, školní inspektorka

Mgr. Jan Pokorný, MBA, školní inspektor

Ing. Marta Dykovská, kontrolní pracovnice

28. 6. 2024